

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.IV.30.085/2013/7.szám

A Szegedi ítélőtábla a Dr. Varga István ügyvéd által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Papp István Richárd Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Papp István Richárd ügyvéd) és a Georgi-Földvári-Oláh Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Oláh István ügyvéd) által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen tulajdonjog megállapítása és egyéb iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2012. november 23-án kelt 3.G.40.082/2011/73. számú ítéletével szemben a felperes 77. sorszám alatt előterjesztett és 79. szám alatt indokolt fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban - melynek során az alperes 2. sorszám alatt csatlakozó fellebbezéssel élt - meghozta a következő

R É S Z Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekinti, azt részben megváltoztatja és a felperest terhelő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 810.000,- (Nyolcszáztízezer) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyja.

Az elsőfokú bíróság 73-I. számú végzésének a felemelt keresetet, valamint a beszámítási kifogást elutasító rendelkezéseit hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot - ebben a keretben - újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 500.000,- (Ötszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

A hatályon kívül helyezett rész tekintetében a peres felek másodfokú eljárási költségének összegét - egyezően - 50.000,- (Ötvenezer) Ft-ban állapítja meg.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 2.250.000,- (Kettőmillió-kettőszázötvenezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A felperesi társaság 1992. április 24-én alakult, tevékenységi körébe tartozik - többek között - a vadgazdálkodás és a vadgazdálkodási szolgáltatás nyújtása. Közte és az alperes jogelődje, a H... Állami Gazdaság között 1992-ben határozott időtartamra 5 gazdálkodási évre szóló „vadellátási szolgáltatási szerződés jött létre, melyben rögzítették, hogy az alperesi jogelőd az 1961. évi VII. törvény szerint vadgazdálkodási, vadtenyésztési és vadvédelmi tevékenységet folytat, ennek keretében a vele munkaviszonyban álló hivatásos vadászok útján gondoskodik - az éves vadgazdálkodási terv alapján - a vadállomány fenntartásáról, felméréséről, őrzéséről, a vadászati szerződések megkötéséről és a vadászatok lebonyolításáról. Megállapodtak, hogy a felperes e tevékenységek elősegítése céljából a neki átadott - de az alperesi jogelőd tulajdonában maradó - fácánállományt a vadászterületre történő kihelyezés optimális időpontjáig a saját költségére tartja, gondolzza, gondoskodik annak a vadászterületre való olyan kihelyezéséről, hogy az állomány visszavadásztatására minél nagyobb hányadban kerüljön sor. Gondoskodik továbbá az általa beszerzett takarmányokból a teljes vadászterület vadállományának folyamatos etetéséről, vadföld és fácán bűvőhely biztosításáról, a vadászatokra hajtókat fogad fel, az alperesi jogelőd által igényelt darabszámban magaslesekett állít és gondoskodik azok állandó, rendeltetésszerű használatra való alkalmasságáról. Az alperesi jogelőd vállalta, hogy mindezen tevékenységek ellentételezéseként a felperesnek a szerződés 1. számú melléklete szerinti módon kiszámított éves szolgáltatási díjat fizet. Rögzítették, hogy elszámolási szempontból a március 1-től a következő év február végéig tartó időtartamot tekintik egy éves időszaknak. A szerződés hatályát a felek 1997. június 30. napjáig meghosszabbították, majd július 1-jén újabb szerződést kötöttek a 2002. február 28-ig terjedő időszakra, melynek tartalma a vállalt kötelezettségek és jogosultságok körét illetően lényegében megegyezett a korábbi megállapodásával azzal az eltéréssel, hogy a löjegyzekben igazolt teljesítést tekintették a szolgáltatási díj alapjának. A felek 2002. február 19-én a szerződés hatályát 2007. február 28-ig meghosszabbították, egyben tartalmát kiegészítették: rögzítették az alperes által vadföld hasznosítása céljából bérelt területeket, a felperes vállalta, hogy a jogszabályi rendelkezésnek megfelelően biztosítja a felsorolt földterületeken a vadbűvőhelyeket, és a földek hasznosítására a vadeltartás sérelme nélkül kerül sor. További követelményt az alperes a földhasznosítást illetően nem támasztott, az esetlegesen megmaradó termésre nem tartott igényt, a felperes ugyanakkor tudomásul vette, hogy szerződéses tevékenységeivel összefüggésben további követeléssel nem élhet. A felek 2006. április 27-én újabb „vadászatszervezési és vadellátási szolgáltatási” szerződést kötöttek. Rögzítették, hogy az alperes a földtulajdonosi közösség határozata alapján 2007. február 28. napjáig tartó bejegyzett vadászati jogosultsággal rendelkezik a 1... vadászati kódszámú területen, e tevékenysége keretében két fő hivatásos vadászt foglalkoztat teljes munkaidőben. A vadgazdálkodással kapcsolatos hivatalos ügyek intézésére képviselével a felperes törvényes képviselőjét bízta meg, aki egyben az alperesnél fővadászként állt

alkalmazásban. Önálló és korlátlan képviseleti jogot biztosított a felperes vagy képviselője részére az eseti vadászati szerződéseknek az alperes nevében és javára történő megkötéséhez. A felperesre engedményezte a vadászatok árbevételét, mint a díjfizetés fedezetét, ide nem értve a vadászati árbevétel azon részét, mely a szerződés alapján az alperest illeti felmerült költségei, illetve saját tevékenységének megállapított hozama fejében. Átengedte továbbá a **település neve, tanya 2...** szám alatti vadászati irodaépület, egyéb helyiségek és létesítmények használatát. Vállalta, hogy a vadászati tárgyú vagy ahhoz kapcsolódó - a felperes által készített - pályázatokat a saját nevében benyújtja, az elnyert támogatás teljes összegét a felperes rendelkezésére bocsátja a pályázati cél megvalósításához. Az esetleges vadászati érintettségű elemi kárt a biztosítási összeg erejéig viseli, a biztosítási összeget a károsodott vagyontárgy helyreállításának, illetőleg pótlásának céljára a bt. részére átengedi. Az Rt. vállalta, hogy a Bt. rendelkezésére bocsátja a vadállomány esetleges fertőző betegsége miatti tömeges elhullás és kényszervadászat kapcsán neki járó kártalanítási összeget az állomány pótlása céljából, a vadgazdálkodási tevékenység céljára bérelt földeket a bt. felügyeletére bízva hasznosítja, az ezekre igényelt támogatásokat a felperesnek átadja, továbbá lehetővé teszi számára csökkent értékű takarmányok vásárlását. Ezzel szemben a felperes vállalta, hogy megvalósítja az alperes éves vadgazdálkodási tervét, az általa beszerzett és kiszállított takarmánnyal gondoskodik a teljes vadállomány folyamatos etetéséről, felneveli és a vadászterületre kibocsátja a fácánállományt, gondoskodik a szükséges vadföldről és a fácán búvóhelyéről, karbantartja a vadászati létesítményeket, gondoskodik azok állandó rendeltetésszerű használatra való alkalmasságáról, az alperes képviseletében és javára vadászati szerződéseket köt, a vadászatokat megszervezi, vadhajtókat fogad fel, gondoskodik a vadkárigények rendezéséről, lebonyolítja - az alperes képviseletében - a vadászterület földtulajdonosainak járó bérleti díjak kifizetését, továbbá évente véleményezteti a vadgazdálkodás szakmai munkáját. A szerződés értelmében mindezek ellentételezéseként éves szolgáltatási díj illeti meg. Úgy rendelkeztek, hogy a szerződés 2007. február 28-án megszűnik, ha az alperes a vadászati jogosultságát megtartani nem tudja. Erre az esetre a felperes tudomásul vette, hogy az ezt követő időszak vadászati tevékenysége érdekében költséget csak saját kockázatára vagy az alperes kifejezett írásos kötelezettségvállalása alapján igényelhet, illetőleg olyan költséggel járó kiadást, amely természeténél fogva több év alatt térül meg, csak a felek írásbeli megállapodása alapján teljesíthet.

A szerződések 1992-től 1997. február 28-ig a 3028, 1997. március 1-től 2007. február 28-ig pedig a **3...** kódszámú vadászterület részét képező vadaskerthez kapcsolódtak, mely önálló kódszámmal nem rendelkezett. A vadaskert jelenleg a **4...** kódszámú vadászterület részét képezi, önálló kódszáma nincs.

Az érintett vadászterület vadászati jogosultja 1992-től 1997. február 28-ig az alperes jogelődje, 1997. március 1-től 2007. február 28-ig pedig az alperes volt. Ekkor vadászati jogosultsága megszűnt, majd 2008. szeptember 4-ig vadászati jogosult nem került bejegyzésre. A 2008. szeptember 4. és 2009. február 20. közti időszakban a területen a

K... Vadásztársaság volt a vadászatra jogosult, 2009. február 20-tól 2009. július 3-ig ugyanakkor vadászatra jogosult nem volt bejegyezve. Ezt követően - 2017. február 28-ig - a **B....**

Vadásztársasága lett a vadászatra jogosult. Közte és az alperes között 2009. augusztus 18-án, majd 2011. március 1-jén szerződés jött létre, melynek alapján az alperes a vadaskerti részen bérvadászat folytatására nyert jogot, amit - díj ellenében - jelenleg is gyakorol.

A vadaskert területe 230 hektár, több helyrajzi számon szereplő ingatlant foglal magában, melyek részben a Magyar Állam, részben különböző magánszemélyek - köztük a felperes törvényes képviselőjének és házastársának - tulajdonát képezik.

Az 1992. és 2007. február 28. közti időszakban a vadaskert vadgazdálkodási feladatait részben a felperes, részben az alperes, illetve jogelődje, a H... Állami Gazdaság látta el, amely munkaviszony keretében fővadászként foglalkoztatta a felperes törvényes képviselőjét 2009. február 28-ig.

A vadaskertben 1993-ban sertéspestis pusztított, melynek következtében a teljes vaddisznó állomány megsemmisítésre került. Az úratelepítést a felperes végezte, magaslesek, etető- és itatóplaccot, valamint kutakat létesített. Ezen felül 2008. őszén 110 tonna kukoricát vermelt el takarmányozás céljából a területen.

A felperes keresete annak megállapítására irányult, hogy a vadaskertben lévő 230 db vaddisznó és 22 db muflon a tulajdonát képezi, egyben kérte, kötelezze a bíróság az alperest e vadállomány kiadására, illetőleg értékének, 36.600.000,- Ft-nak és járulékainak a megfizetésére. Kérte továbbá kötelezni 15 db magasles, 3 db fűrt kút és egy betonalapú etetőplacc, mint értéknövelő beruházás 2.050.000,- Ft értékének megtérítésére, valamint egy itatórendszer és 110 tonna kukorica kiadására vagy - az utóbbi elmaradása esetén - 5.300.000,- Ft és járulékai megfizetésére. Mindezeket felül 4.828.964,- Ft megfizetését igényelte, melyből 360.000,- Ft az általa végzett sorköz művelés költsége, 1.295.800,- Ft a régi fácskatelep helyén betárolt 100 tonna takarmány ellenértéke, 1.973.164,- Ft a 2008. és 2009. évi területalapú támogatások és gázolaj jövedéki adó visszatérítése, 1.000.000,- Ft a vadászháznál lévő gépjavító színbe beépített anyag ellenértéke, 200.000,- Ft pedig a vadászterület kialakítása során egyes földtulajdonosoknak kifizetett anyagi ellenszolgáltatás. Keresetét elsődlegesen a Ptk. 452. §-a alapján alkalmazandó 1996. évi LV. törvény (Vt.) 9. § (4) bekezdésére és 16. § (3) bekezdésére, míg másodlagosan a Ptk. 361. §-ára alapította. Kifejtette, a felek között alhaszonbérleti szerződések jöttek létre, ezért a vadászati hatóság deklaratív jellegű nyilvántartásától függetlenül vadászati jogosultnak minősül, következésképpen a vadaskertben tartott vadállomány a tulajdonát képezi, míg az alperest a vadászati létesítmények tekintetében elszámolási kötelezettség terheli. Nem vitatta, hogy a vadászati jogosult jelenleg a B.... Vadásztársasága, vele szemben azonban igényt érvényesíteni nem kívánt, mivel - előadása szerint - az alperes ebben az időszakban is gondoskodott a vadállományról.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta a követelés jogalapját és összecszerűségét is. Álláspontja szerint a felek között vállalkozási és megbízási elemeket tartalmazó szerződéses jogviszony jött létre. Előadta, a korábbi vaddisznóállomány sertéspestis miatti kiirtása nem történt meg teljes mértékben, a megmaradt és befogások folytán vérfrissített állomány a jelenlegi vaddisznóállomány alapja. E tekintetben másodlagosan azzal védekezett, ha az úratelepítéssel kapcsolatos felperesi előadást el is fogadná a bíróság, a kereset teljesítését a szerződés zárja ki, mivel a fertőzésveszélyt és az elhullás kockázatát e szerint a

felperesnek kellett viselnie, így az esetleges pótlás tulajdoni vagy megtérítési igény alapja nem lehet. Utalt arra is, hogy a telepítés az alperes által átengedett kártalanítási összegből történt. Kiemelte, amennyiben igazolást nyerne, hogy a felperes a vadállományt saját költségén telepítette újra, tulajdoni igénye akkor is alaptalan, mert nem volt vadászatra jogosult. A szerződéses időszakban ilyen jogosultsággal az alperes, illetve jogelődje rendelkezett, így a felek eltérő megállapodásának hiányában a vadállomány tulajdonjoga őt illette. Hangsúlyozta, a felek között alhaszonbérleti szerződés nem jöhetett létre, mivel a szerződés megkötésének időpontjában a vadászati jog átruházására lehetőség nem volt és a vadaskert alapterületénél fogva nem minősülhetett önálló vadászterületnek sem, vadászati jogosultság pedig csak vadászterületen állhat fenn. Álláspontja szerint alaptalan a felperesi igény jogalap nélküli gazdagodás jogcímén is, mivel mindez csak az újraterelítés időpontjában értelmezhető, melyhez képest a követelés elévült. A muflonállomány vonatkozásában kiemelte, a felperes sem a betelepítés tényét, sem a szerződés megszűnéskori állomány darabszámát, értékét nem bizonyította. Vitatta a magaslesek, fűrt kutak és az itatórendszer felperes általi létesítését. A magaslesek tekintetében másodlagosan arra hivatkozott, hogy a létesítés szerződéses kötelezettsége volt, melynek költsége a szolgáltatási díjban megtérült. Elismerte, hogy a betonalapú etetőplaccot a felperes készítette, elviteléhez hozzájárult azzal, hogy értékének megtérítésére nem köteles. Hangsúlyozta, a 110 tonna kukoricát a felperes a szerződéses jogviszony megszűnését követően, 2008. őszén vermesztette el saját kockázatára, illetőleg a K... Vadásztársasággal kötött vadellátási szerződés keretében, így ennek megtérítésére az alperes nem kötelezhető. Utalt a vadászati létesítményekkel kapcsolatos igény elévülésére is. Arra az esetre, ha a bíróság a felperes követelését megalapozottnak találná, beszámítási kifogással élt és kérte megfizetni a 2008. november 22-én, valamint 2009. január 3-án lebonyolított vadászatokon a vadaskertben elejtett, összesen 124 db vaddisznó 16.120.000,- Ft-os értékét vadérték szerinti elszámolással. Arra az esetre, ha a bíróság a vadgazdálkodási érték szerint számol, 39.200.000,- Ft-ban kérte ezt elszámolni, szabadpiaci értéket alapul véve 24.950.000,- Ft-os igényt terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság 73-l. számú végzésével elutasította a keresetfelemelést és a beszámítási kifogás elbírálását a Pp. 146/A. § (1) bekezdésére és a Pp. 147/A. § (1) bekezdésére hivatkozással.

A bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában a tulajdoni és megtérítési igény szempontjából a szerződés megszűnéskor, 2007. február 28-án fennálló állapotot tekintette irányadónak. Rámutatott, a felperesnek elszámolási igénye nem lehet, erre vonatkozóan az alperes kifejezett kötelezettséget nem vállalt. Ezt a 2006. április 27-i megállapodás 5/b pontja is kizárja. A vaddisznó állomány tekintetében elfogadta a felperes tényelődését arra nézve, hogy az 1993. évi sertéspestis miatt a teljes állományt megsemmisítették, az újraterelítést saját költségén ő végezte el. Értékelte ennek során a perben kirendelt szakértő véleményét és az egyéb felmerült bizonyítékokat is. Álláspontja szerint mivel a felek az állatállomány tulajdonjogáról nem állapodtak meg, irányadónak kell tekinteni az újraterelítés időpontjában hatályos Ptk. 128. § (1) bekezdését, amelynek értelmében

a vadak tulajdonjoga az államot illeti. Jogszabályváltozás erre nézve az 1996. évi LV.

törvény (Vt.) 9. § (4) bekezdésének hatályba lépésével következett be. Mindezek következtében a felperes az általa megvásárolt vaddisznó állomány tulajdonjogát a vadaskertbe történt betelepítéssel elvesztette. Rámutatott, a szerződéseket alhaszonbérleti szerződéseknek tekinteni nem lehet, mivel ennek lehetőségét a Vt. 6. § (4) bekezdése, továbbá az a körülmény is kizárja, hogy vadászati jogosultság csak vadászterületen állhat fenn; a vadaskert ilyenként nem minősíthető. Vadászati, ezzel haszonbérleti jog csak a nyilvántartásba vett jogosultat illetheti. Mindezek alapján a vaddisznó állomány tekintetében érvényesített követelése alaptalan. A muflon állományra vonatkozóan az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a perben elszámolásra alapot adó megbízható adatok nem állnak rendelkezésre, a felperes e körben bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. Kiemelte, a felperes egyetlen szerződésben sem kötött ki magának a szerződés megszűnése esetére a vadállomány értékével és a vadászati létesítményekkel kapcsolatosan megtérítési igényt, ilyen kötelezettséget az alperes sem vállalt. A vagyontárgyak sorsát a vadászati törvény rendezi, amikor azt automatikusan a régiéből az új vadászati jogosult tulajdonába helyezi, értékmegtérítési lehetőséget pedig csak korlátozottan teremt. Ezért nem tulajdonított jelentőséget a törvényszék annak, hogy a magaslesek ki készítette el. Hasonlóan ítélte meg a 110 tonna kukorica kiadása iránt előterjesztett igényt, melynek betárolására a felek közötti szerződéses viszony megszűnését követően került sor, vagyis a felperes a beruházással saját kockázatára cselekedett. A betonalapú etetőplacc ugyanakkor mobil szerkezetű vadászati létesítmény, amelynek elviteléhez az alperes hozzájárult, és azt korábban a felperes vállalta is. Kiemelte, kötelmi jogviszony a térítési kötelezettséget nem alapozza meg, és a jogalap nélküli gazdagodás szabályait is legfeljebb csak a jelenlegi jogosulttal szemben lehetne érvényesíteni egyéb törvényi feltételek fennállta esetében.

Az ítélettel szemben, elsődlegesen annak hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítása érdekében a felperes terjesztett elő fellebbezést. Másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetének megfelelő döntés meghozatalát indítványozta, míg harmadlagosan a megállapított perköltség csökkentését igényelte. Fellebbezésének indokolásában sérelmezte az elsőfokú bíróság 73-I. sorszámú végzését és kérte azt megváltoztatni. Sérelmezte a végzés indokolását is. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy helye lett volna az Alkotmánybíróság megkeresésének, mivel a törvény 9. § (4) bekezdése sérti a magántulajdonhoz való jogot és a jogállamiság elvét. Kifogásolta a végzés keresetfelemelés elutasításával kapcsolatos rendelkezését is. Kifejtette, a Pp. hivatkozott 146/A. §-át csak a módosítás hatályba lépését követően, azaz 2011. március 1. után indult ügyekben lehet alkalmazni a 2010. évi CLXXXIII. törvény 178. §-a szerint, ezzel szemben a perindítás korábbi. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak a keresetfelemelés tárgyában ítélettel, érdemben kellett volna döntenie. Kiemelte, a felperest kell tekinteni a vadászati jog jogosultjának, ugyanakkor a szerződéses jogviszonyra tekintettel a feleknek egymással el kell számolniuk. Álláspontja szerint ezt támasztja

rögzítették, hogy mely vadállomány az alperes tulajdona, ezek közt a vaddisznó, valamint muflonállomány említésre nem került, így azok tulajdonjoga a felperest illeti. Fenntartotta azt a jogi álláspontját is, hogy a felek között létrejött vadellátási szolgáltatási szerződés valójában alhaszonbérleti szerződés, gyakorlatilag a haszonbérelő alperes kötelezettségeit vállalta haszonbérleti díj ellenében a felperes. Mivel alhaszonbérlet esetén a haszonbérlet szabályait kell alkalmazni, a Vt. 16. § (3) bekezdése alapján a létesítmények és berendezések vonatkozásában az alperes köteles elszámolni. Kifejtette, a Vt. 6. § (4) bekezdése deklaratív hatályú államigazgatási aktus, ezért nem azt kell a vadászati jog jogosultjának tekinteni, aki a hatósági nyilvántartásban ekként szerepel, ezzel szemben helye van ellenbizonyításnak. A vadellátási szolgáltatási szerződések ugyanakkor igazolják, hogy ténylegesen a felperes volt a vadászati jog jogosultja, melyből következően a vadaskert vadállományának tulajdonjoga is őt illeti. Hivatkozott arra is, hogy a jogszabályi rendelkezésekből következően a felek alhaszonbérleti szerződést nem köthettek volna. Ez azzal a következménnyel járt, hogy megnyílt az azonnali hatályú felmondás joga. Másodlagos érvelése szerint amennyiben a szerződés nem minősül alhaszonbérletnek, úgy arra a megbízás szabályait kell alkalmazni, melyek alapján az alperes ugyancsak köteles megtéríteni a szükséges és hasznos költségeket. Sétrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem hallgatta meg az általa indítványozott **(személy 2.neve)** tanút. Harmadlagosan a terhére megállapított perköltség mérséklését kérte.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében mellőzni kérte az elsőfokú ítélet indokolásának azon megállapításait, amelyek a vadállomány telepítésében való felperesi közreműködésre vonatkoznak. E körben kiemelte, a felperes erre vonatkozó állításait kétséget kizáróan bizonyítani az eljárás során nem tudta.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében - tartalma szerint - a csatlakozó fellebbezéssel nem érintett részében az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérte. A Pp. 155/B. §-ára történt felperesi hivatkozás kapcsán kifejtette, a Vt., amelynek rendelkezéseit a felperes sérelmezi és Alaptörvénybe ütközőnek tartja, a felek szerződésének megkötése időpontjában még nem volt hatályos. A tanúmeghallgatás elmaradásának kifogásolásával kapcsolatban kiemelte, a tanút a felperes olyan körben kérte meghallgatni, amelynek tekintetében az elsőfokú bíróság a felperesi tényállításokat elfogadta. Fenntartotta azt a jogi álláspontját, hogy a perbeli időszakban a vadászati jog jogosultja - a törvényi rendelkezések alapján - az alperes volt. Kiemelte, a felperesnek a vadászati jogosultságával és a vadállománnyal kapcsolatos elszámolási igényét a jelenlegi vadászatra jogosulttal szemben kellene érvényesítenie. A jogi képviselő munkadíja körében utalt a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 1/2004. (IV.19.) számú ajánlásában foglaltakra.

- 8 -

A felperes az alperesi csatlakozó fellebbezéssel szemben előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében - az ezzel érintett részében - az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Utalt annak helyes indokaira, **(szakértő személyneve)** szakértői véleményére és **(személy 1.neve)** tanúvallomására.

A fellebbezés részben alapos, a csatlakozó fellebbezés megalapozott.

Az ítéletábra álláspontja szerint - eltérően az elsőfokú indoktól - alhaszonbérleti szerződés jött létre a felperes és az alperes jogelődje, majd az alperes között.

A Ptk. 452. § (1) bekezdése értelmében haszonbérleti szerződés alapján a haszonbérlo meghatározott mezőgazdasági földterület vagy más hasznót hajtó dolog időleges használatára és hasznainak szedésére jogosult, és köteles ennek fejében haszonbért fizetni. A haszonbér a felek megállapodása szerint pénzben vagy természetben jár (Ptk. 452. § (2) bekezdés). Alhaszonbérlet akkor jön létre, ha a haszonbérlo ellenérték (alhaszonbér) fejében időlegesen átengedi a haszonbérleti szerződés alapján őt megillető haszonbérleti jogot harmadik személynek (az alhaszonbérlonek).

A szerződés minősítésénél nem annak megnevezése az irányadó, hanem a szerződés valós tartalma alapján kell eldönteni, milyen szerződésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A szerződés típusát annak fogalmi elemei, nem pedig a felek szóhasználata határozza meg. Erre is figyelemmel a szerződés minősítését illetően a felperes ebben a tekintetben elfoglalt álláspontja helytálló. A társasági elemekkel vegyes szerződés keretében az alperesi jogelőd, illetőleg az alperes ellenérték fejében átengedte a vadászterület használatát, a vadászati jog gyakorlását, valamint a termőföldekre igényelt támogatások és a kényszervadászat miatti kártalanítás összegét a felperesnek, aki szervezte a vadászati tevékenységet, ezzel a felek között a vadaskertre vonatkozó alhaszonbérleti szerződés jött létre. A felperes jogosulttá vált annak használatára és hasznainak szedésére, melyért az alperes haszonbérben részesült. Az alperesnél fővadászként munkaviszonyban álló felperesi beltag tevékenységét tekintve kettős minőségben járt el: egyfelől az alperes nevében ellátta a vadgazdálkodási teendőket, vezette a hatósági szempontból releváns nyilvántartásokat, közreműködött a vadállomány létszámának jelentésében, másfelől a felperes beltagjaként az alhaszonbérlo érdekeinek védelmében is tevékenykedett. A megállapodás alhaszonbérleti szerződéskénti minősítését erősítette a jogviszony tartalmának kialakításában közreműködő képviselők, **(személy 3.neve)** és **(személy 1.neve)** nyilatkozata is (3.G.40.058/2010/8. és 15. számú jegyzőkönyv). Az előbbieket folytán a szerződés valójában azért tartalmazta, hogy arra a Ptk. vállalkozási és megbízási szerződésekre vonatkozó rendelkezései az irányadók, mert az akkori jogi szabályozás (1961. évi VII. törvény (a továbbiakban: EVT) 32. § (1) és (2) bekezdése) a vadászati jog alhaszonbérletbe adását kizárta. A jogszabályban megjelölt vadászatra jogosultak a vadászati jogot másra nem ruházhatják át, kizárólag bérkilövési szerződést köthetnek az e célra alakult vadásztársaságokkal, illetve olyan magánszemélyekkel, akiknek vadászjegyük vagy vadászati engedélyük van. Mindezek következtében megállapítható, hogy a perbeli szerződés jogszabályba ütközik, jogszabály megkerülésére, kijátszására irányult. A szerződési szabadság nem terjedhet odáig, hogy tiltott szerződést kössenek a felek, ezért a

- 9 -

Gf.IV.30.085/2013/7.szám

jogszabályba ütköző, illetőleg annak megkerülésére vagy kijátszására kötött szerződés esetén ehhez a Ptk. 200. § (2) bekezdése a semmisség jogkövetkezményét fűzi. A szerződés ez okból való semmisségére a felperes helyesen hivatkozott az elsőfokú eljárás során (11. sorszámú jegyzőkönyv, 16. és 62. számú beadványok).

Mivel az ilyen ügyletnek nincs kötelelem keletkeztető hatálya, arra jogot senki nem alapíthat,

emiatt a felperes előterjesztett tulajdoni igénye alaptalan. Az érvénytelenség általános következménye, hogy az ilyen szerződéshez nem fűződhetnek a felek által célzott joghatások.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeként - tényállástól függően - szóba jöhet az eredeti állapot helyreállítása, az érvénytelen szerződés megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal való érvényessé nyilvánítása, valamint a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítása, ezzel egyidejűleg rendelkezés az esetleg ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítéséről. Olyan esetben, amikor elvileg mind az eredeti állapot helyreállítása, mind pedig a szerződés érvényessé nyilvánítása alkalmazható, a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy az érvénytelenség melyik jogkövetkezményét választja. E jogkövetkezmények egyenragúak. Jelen esetben a felek tartós jogviszonya alatt bekövetkezett jelentős változások (pl. a vadállomány változása), továbbá az eszközölt beruházások miatt az eredeti állapot helyreállítása kizárt. Ugyancsak nincs lehetőség a szerződés érvényessé nyilvánítására, ezzel a bíróság általi jogalakításra, mivel a felek céljának szem előtt tartása mellett a szerződés tartalmának módosítása útján a jogszabályba ütközés, mint érvénytelenségi ok nem kiküszöbölhető. A perbeli esetben az érvénytelenség jogkövetkezményeként kizárólag a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítása jöhet szóba (Ptk. 237. § (2) bekezdés). Ilyen esetben a bíróság a bekövetkezett tények, az előállott helyzet alapján ex nunc hatállyal, a jövőre nézve rendezi a felek jogviszonyát és rendelkezik az esetleg ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás ellenértékének az elszámolásáról. Erre a megoldásra tipikusan akkor van szükség, ha a szerződés alapján az egyik fél már teljesített, az ellenszolgáltatás teljesítésére azonban még nem, vagy nem teljes mértékben került sor. A pénzbeli megtérítésre ugyanis csak akkor kerülhet sor, ha ennek hiányában a fél jogalap nélkül gazdagodna. A hatályossá nyilvánítás mellett történő elszámolás kapcsán a felperes a 2007. február 28. napjáig általa elvégzett, meg nem térült beruházásai megtérítésére tarthatott igényt, azonban csak az 5 éves általános elévülési időn belül, mivel az érvénytelenség jogkövetkezményei csak az elévülés korlátai között vonhatók le (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) 1/2010. (VI.28.) PK véleményének 2., 4-6. pontjaihoz fűzött indokolás).

A kifejtettek tükrében az egyes vitás tételek kapcsán az ítéletábra megállapításai a következők:

- A csatlakozó fellebbezés alapos, mivel a felperes nem bizonyította, hogy kizárólag saját pénzeszközei felhasználásával végezte 1994-től - 2-3 éven keresztül - a kiírtott vaddisznóállomány újratelepítését. Az tény, hogy az újratelepítést a felperes végezte, a költségeket illetően azonban nem támasztotta alá, hogy mikor, honnan és milyen

áron beszerzett vaddisznók telepítése történt meg, erre nézve okiratot nem csatolt és tanúvallomás sem áll rendelkezésre. Az alperes a vaddisznóállomány kiírtását követően kapott állami támogatás 60 %-át, közel 900.000,- Ft-ot a felperesnek átutalta, ez az összeg - nyilvánvalóan - az újratelepítés részbeni fedezete kellett legyen, ami már önmagában a felperesi költségviselés ellen szól. Ugyanakkor az időmúlás következtében már rendelkezésre nem álló bizonyítékok, az ebből eredő bizonyítási nehézségek miatt nem lehet kizárni azt sem, hogy - amint arra az alperes hivatkozott - a szabadon élő vaddisznóállományból is történt betelepítés. Kétséges az újratelepítés darabszáma is, ami

az alperesi ellentmondásos nyilvántartás alapján pontosan nem követhető. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá, hogy a felek egymással évente elszámoltak, melynek során a felperes minden költségét figyelembe vették (pl. 8. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal, **(személy 1.neve)** vallomása 15. számú jegyzőkönyv), ezért alappal lehet következtetni arra, hogy amennyiben a felperesnek a vaddisznóállomány újratelepítésével kapcsolatosan bármilyen költsége merült fel, annak elszámolása a tartós jogviszony időtartama alatt megtörtént. Erre utal **(személy 1.neve)** tanúvallomása is, aki szerint „... a felperesnek juttatott ellenérték lefedte a felmerült költségeket, megfelelő kompenzációt jelentett” (3.G.40.058/2010/15. sorszámú jegyzőkönyv 2. oldal). Gátját jelenti a költségtérítésnek az is, hogy az elévülési idő (Ptk. 324. § (1) bekezdés) már eltelt, a felperes hivatkozott költségei - amennyiben azok bizonyítottak lennének is - lényegesen korábban merültek fel, az elévült követelést pedig bírósági úton érvényesíteni nem lehet (Ptk. 324. § (3) bekezdés).

- A muflonok kapcsán előterjesztett felperesi igény szintén alaptalan. **(személy 4.neve)** tanú 3.G.40.082/2011/36. sorszámú jegyzőkönyvben szereplő vallomása szerint vaddisznókat adtak cserébe a muflonokért. Ez a vallomás alátámasztja, hogy a felek minden felperesi költséget elszámoltak jogviszonyuk során, nem maradt fedezetlen a felperesnek egyetlen kiadása sem. Annak, hogy természetben kapja meg költségei ellentételezését, nem volt akadálya, s ennek megtörténtét erősítik a peradatok.

- Az etetők, itatók, magaslesek és kutak a vadászterület tartozékaivá váltak a beépítéssel, mivel a vadászterület rendeltetésszerű használatához, épségben tartásához azok szükségesek, illetőleg azt elősegítik (Ptk. 95. § (2) bekezdés). Az ingatlan tulajdonosának tulajdonjoga ezért ezekre is kiterjed. A peradatok azonban arra utalnak, hogy mindezek létesítésének költségeit a felek elszámolták korábban. Ugyanakkor az, hogy a perindítást megelőző 5 éves elévülési időn belül történt volna ilyen jellegű beruházás, nincs igazolva, következésképpen még ha jogszerű is lenne, a követelés elévült. Egyebekben a felmerült összes költség elszámolásának megtörténtét erősíti az a körülmény is, hogy a felperes külön ilyen címen igénnyel korábban nem élt, azt csupán évekkal a jogviszony megszűnését követően, a perben tette meg.

- Mivel az igényelt kukoricát - nem vitatottan - a felek közti szerződés megszűnése, 2007. február 28. utáni időpontban vitte a helyszínre a felperes, azzal kapcsolatosan igényt az alperessel szemben, aki jelenleg kizárólag bérvadász a területen, nem érvényesíthet.

Gf.IV.30.085/2013/7.szám

Megjegyzi az ítélőtábla, a felperes utalt arra is, a perindítás fő motivációja az volt, hogy az alperes elnöke megígérte a felperesi beltagnak, magánszemélyként a megélhetését a vaddisznóskertből biztosíthatja, a két magánszemély közti tárgyalásokból azonban az alperesi társaságra jogi kötelezettség nem keletkezett, arra a felperesi társaság jogosultságot nem alapíthatott.

Az elsőfokú bíróság 73-I. számú végzésével a felemelt keresetet és a beszámítási kifogást elutasította, mely ellen fellebbezési jogot nem biztosított. Határozatának indokolásában a Pp. 146/A. § (1) bekezdésére és a 147/A. § (1) bekezdésére utalt.

A Pp. jelenleg hatályos 146/A. § (1) bekezdése szerint kötelező jogi képviselő esetében

az általános szabályoktól (146. §) eltérően a felperes a keresetét - a (2), (4) bekezdésben foglalt kivétellel - az alperes érdemi ellenkérelme előadását követő 30 napon belül változtathatja meg.

A Pp. 147/A. § (1) bekezdése értelmében ugyanakkor kötelező jogi képviselő esetében az általános szabályoktól (147. §) eltérően az alperes viszontkeresetét és beszámítási kifogását - a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel - az első tárgyalást követő 30 napon belül terjesztheti elő.

Kétségtelen, hogy a felek e határidőket a keresetfelemelés, illetőleg a beszámítási kifogás előterjesztése során túllépték, azonban a Pp. idézett rendelkezéseit - a 2010. évi CLXXXIII. törvény 178. §-a alapján - csak a módosító törvény hatályba lépése, azaz 2011. március 1. napja után indult eljárásokban kell alkalmazni. Mivel jelen per 2010. április 9-én indult, a felperes ekkor nyújtotta be kereseti kérelmét, a hivatkozott rendelkezések alkalmazásának nincs helye. Az elsőfokú bíróság súlyos eljárási szabálysértést követett el azzal, hogy a perbeli jogvitában nem alkalmazható eljárási szabály alapján érdemi vizsgálat nélkül utasított el igényeket, ezért e tekintetben az eljárás megismétlése indokolt. Az elsőfokú bíróság ezzel összefüggő döntése ellen külön fellebbezésnek nem volt helye (Pp. 146/A. § (6) bekezdés, 147/A. § (4) bekezdés), ezért azt a felperes szükségképpen az elsőfokú ítélettel szemben benyújtott fellebbezésében terjesztette elő.

Helytálló jogi álláspontra helyezkedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor a felperes Alkotmánybíróság megkeresésére irányuló kérelmét végzéssel elutasította. A kifogásolt rendelkezések (Vt. 6. és 9. §) a szerződéskötéskor még nem voltak hatályban, a döntés nem ezeken alapul, másrészt az ítélőtábla sem észlelt Alaptörvény-ellenességet ezek kapcsán. A felperes azonban nincs elzárva attól, hogy a 2011. évi CLII. törvény 26. § (1) bekezdése alapján - az ott írt feltételek megvalósulása esetén - alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz forduljon.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek (Pp. 213. § (2) bekezdés) tekintette, és az azzal elbírált rész tekintetében érdemi határozatot hozott, melynek során az elsőfokú bíróság részítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a felperest terhelő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 810.000,- Ft-ra leszállította. Egyebekben az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság 73-I. számú végzésének a felemelt

keresetét, valamint a beszámítási kifogást elutasító rendelkezéseit ugyanakkor a Pp. 252. § (2) bekezdése szerint hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot - ebben a keretben - újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

Az elbírált kereseti kérelmek tekintetében az elsőfokú bíróság döntése érdemben helyes volt, a részbeni megváltoztatás oka az, hogy bizonyos - módosított - kereseti kérelmeket nem vizsgált, azokat nem bírálta el, és nem döntött az alperes beszámítási kifogásáról sem, melynek következtében a megítélt perköltség leszállítása vált szükségessé az elbírált rész és a teljes pertárgyérték arányában. A döntés során a ténylegesen elbírált

kérdésekkel összefüggő perköltség viseléséről rendelkezett az ítélőtábla (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) 4/2009. (XII.14.) PK véleményének I.2. pontja). Ennek során figyelemmel volt arra, hogy a teljes - a keresetfelemelést is magában foglaló - 48.778.964,- Ft

pertárgyértékből a részítélettel ennek mintegy 90 %-a, 43.950.000,- Ft összegű igény került elbírálásra. Ehhez mérten szállította le a 900.000,- Ft összegben figyelembe vett le nem rótt illetéket 810.000,- Ft-ra. Az ügyvédi munkadíjra vonatkozóan meghozott elsőfokú ítéleti rendelkezést azonban helybenhagyta tekintettel arra, hogy az az elbírált igény pertárgyértékéhez mérten arányos volt (32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pont).

A felperes fellebbezése túlnyomórészt eredménytelennek bizonyult, míg az alperes csatlakozó fellebbezése eredményre vezetett, ezért az ítéletábra a nagyobb részben pervesztesnek minősülő felperest kötelezte a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az alperes másodfokú eljárásbeli jogi képviselővel összefüggésben felmerült ügyvédi munkadíjának megfizetésére, melyet a kifejtett munkamennyiséggel arányosan határozott meg, figyelembe véve a fellebbezési értéket is (32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdés).

A hatályon kívül helyezett rész tekintetében - annak arányában - a peres felek másodfokú eljárási költségének összegét csupán megállapította, arról az elsőfokú bíróságnak kell majd az eljárást befejező határozatában döntenie (Pp. 252. § (4) bekezdés, Legfelsőbb Bíróság (Kúria) 4/2009. (XII.14.) PK vélemény I.2. pontja).

A másodfokú részítélettel elbírált, az elsőfokú határozatot tartalmában helybenhagyó rendelkezésre tekintettel kötelezte az e vonatkozásban eredménytelen fellebbezést előterjesztő felperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - az elbírált részhez mérten 2.250.000,- Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés).

Szeged, 2013. május hó 30. napján

Dr. Mányoki Zsolt sk.. Kiss Gabriella sk.
a tanács elnöke

előadó bíró

Dr. Gaálné Dr. Jobbágy Ildikó sk.
táblabíró